

PROPOSTA PEDAGÒGICA I PROGRAMACIÓ DEL DEPARTAMENT DE DIBUIX

CURS: 2023-2024
IES SAN ANTONIO DE BENAGÉBER

MEMBRES DEL DEPARTAMENT

Aurora Mas Ansio (Cap Departament)

Begoña Vicente Olmos

ÍNDIX

CAPÍTOL 0. Introducció

- 1. Justificació Legislativa**
- 2. Contextualització.**
- 3. Organització del Departament de Dibuix.**

CAPÍTOL I. Concreció Curricular de les matèries del Departament de Dibuix. (4rt nivell de concreció curricular)

1. Competències específiques

- 1.1.** Educació plàstica, visual i audiovisual
- 1.2.** Expressió artística
- 1.3.** Dibuix Tècnic
- 1.4.** Dibuix Artístic

2. Connexions de les ccee en secundària entre sí, amb les competències d'altres àrees/matèries i amb les competències clau.

3. Criteris d'avaluació

- 3.1.** Educació plàstica, visual i audiovisual. 2on ESO
- 3.2.** Educació plàstica, visual i audiovisual. 3er ESO
- 3.3.** Expressió Artística 4rt ESO
- 3.4.** Dibuix Tècnic I. 1er Batxillerat
- 3.5.** Dibuix Tècnic II. 2on Batxillerat
- 3.6.** Dibuix Artístic I. 1er Batxillerat

4. Sabers bàsics

- 4.1.** Educació plàstica, visual i audiovisual. 2on ESO
- 4.2.** Educació plàstica, visual i audiovisual. 3er ESO
- 4.3.** Expressió Artística 4rt ESO
- 4.4.** Dibuix Tècnic I. 1er Batxillerat
- 4.5.** Dibuix Tècnic II. 2on Batxillerat
- 4.6.** Dibuix Artístic I. 1er Batxillerat

5. Instruments de replegada d'informació sobre el nivell d'assoliment de l'alumnat.

6. Criteris de qualificació qualitativa i quantitativa de les matèries del Departament de Dibuix

- 6.1.** Produccions gràfic- plàstiques, visuals i audiovisuals
- 6.2.** Actitud

7. Criteris de Recuperació

7.1. Avaluació extraordinària en BATXILLERAT

7.2. Alumnes amb l'assignatura pendent d'altres cursos.

8. Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió.

8.1. Mesures metodològiques de nivell III de resposta educativa

8.2. Mesures metodològiques de nivell IV de resposta educativa

9. Esquema/temporalització de les unitats de programació

10. Activitats complementàries i extraescolars.

10.1. Activitats complementàries

10.2. Activitats extraescolars

CAPÍTOL II. Programacions d'Aula (5nt nivell de concreció curricular)

CAPÍTOL 0. Introducció.

1 Justificació legislativa

- ✓ La Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre introdueix canvis importants al modificar la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig. Molts d'aquests estan encaminats a adaptar el sistema educatiu als reptes i desafiaments del segle XXI, i a aconseguir els objectius fixats per la Unió Europea i la UNESCO per a la dècada 2020-2030.
- ✓ Atenent al desenvolupament dels nivells de concreció curricular, i una vegada el Govern Estatal ha definit els ensenyaments mínims de cadascun dels ensenyaments establits en la llei i ha definit objectius, principis generals i pedagògics de les etapes, competències clau, així com perfil d'eixida de l'alumnat; la Comunitat Valenciana toma el relleu concretant el currículum de l'ESO i del Batxillerat, mitjançant els seus recents Decrets D107/2022 de 5 d'agost, i D108/2022 de 5 d'agost corresponentment.
- ✓ Per tant, el departament de dibuix ha programat la gestió pedagògica i les programacions d'aula seguint els següents reals decrets i decrets:
 - Per a l'ESO segons el Real Decret 217/2022, de 29 de març i el decret D107/2022 de 5 d'agost.
 - Per a Batxillerat segons el Real Decret 1105/2014, del 26 de desembre, i el decret D108/2022 de 5 d'agost.
- ✓ El currículum, conjunt d'objectius, competències, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació, s'ha d'orientar a facilitar el desenvolupament educatiu dels alumnes i les alumnes garantint la seua formació integral, contribuint al ple desenvolupament de la seua personalitat i preparant-los per a l'exercici ple dels drets humans i d'una ciutadania activa i democràtica en la societat actual. En cap cas pot suposar una barrera que genere abandonament o impedisca l'accés al dret a l'educació.
- ✓ **L'etapa de l'ESO ha de aconseguir que els alumnes i les alumnes:**
 - Adquirisquen els elements bàsics de la cultura, especialment en els seus aspectes humanístic, artístic, científicotecnològic i motriu.
 - Desenvolupen hàbits d'estudi, de treball i de vida saludable.
 - Estiguen preparats i preparades per a la seua incorporació a estudis posteriors, per a la seua inserció laboral i formats per a l'exercici dels seus drets i obligacions de la vida com a ciutadans.
- ✓ **El Batxillerat té com a finalitat:**
 - Proporcionar formació, maduresa intel·lectual i humana, coneixements, habilitats i actituds que permeten desenvolupar funcions socials i incorporar-se a la vida activa amb responsabilitat i competència.
 - Aquesta etapa ha de permetre adquirir i assolir les competències indispensables per al futur formatiu i professional i capacitar per a l'accés a l'educació superior.

2 Contextualització

- ✓ El poble de San Antonio de Benagéber es troba a 14 km de València integrat a la comarca Camp de Túria i la seua principal via de comunicació amb la capital és l'autovia CV-35. La major part de la població es dedica al sector servicis. Sols un xicotet percentatge es dedica a l'agricultura.
- ✓ El perfil general de l'alumnat és ordinari: no hi ha nuclis grans de pobresa o marginació al poble. La major part de la població, un 62%, viu fora del casc urbà, en vivendes unifamiliars que, en principi, indiquen un nivell econòmic mitjà-alt. D'aquest tipus de famílies procedeixen alumnes amb hàbits de treball i estudi que valoren els estudis com una eina necessària que cal adquirir. Encara que en la realitat la variabilitat és gran i depèn també de les condicions internes de les famílies. En els últims anys la seua població ha augmentat considerablement: en 1998 eren 2.142 les persones censades en la població, deu anys més tard, en 2008 eren 5.330 i en 2022, el nombre de persones que vivien al municipi es va situar en 9.501 persones, un augment del 2,17% respecte a l'any anterior.
- ✓ La llengua vehicular, és majoritàriament el castellà, amb un 62 % de població de procedència heterogènia.
- ✓ Les nostres matèries seran impartides en valencià, castellà i/o anglés segons el cas, seguint el pla lingüístic del centre.

3 Organització del Departament de Dibuix

✓ El Departament de Dibuix està compost per:
Aurora Mas Ansio (Cap de Departament) i Begoña Vicente Olmos.

✓ Les reunions de Departament es realitzen els divendres a primera hora.

✓ Assignatures i grups que imparteix cada professora:

Mas Ansio, Aurora:

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual 2on D
- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual 3er A, B, C, D
- Dibuix tècnic II 2on Batxillerat A
- Optativa Taller d'aprofundiment 2ⁿ ESO B-C-D-E

Vicente Olmos, Begoña

- Educació Plàstica, Visual i Audiovisual 2on A, B, C, E
- Optativa Expressió Artística 4rt ESO A
- Dibuix tècnic I 1er Batxillerat A
- Optativa Dibuix Artístic 1er Batxillerat A,B

CAPÍTOL I. Concreció Curricular de les matèries del Departament de Dibuix.

- ✓ Cada departament didàctic, coordinat i dirigit pel cap o la cap del departament, i en el cas dels centres privats l'òrgan amb competències anàlogues, ha d'elaborar i avaluar la proposta pedagògica de les matèries assignades al departament.
- ✓ En cada proposta, d'acord amb la línia pedagògica acordada i en funció de les característiques de l'alumnat i de l'entorn del centre, s'ha de desenvolupar, completar, adequar i concretar els elements del currículum establits per a cada matèria. Així mateix, cada proposta ha d'incloure els instruments de recollida d'informació sobre el nivell d'assoliment de l'alumnat i les mesures de resposta educativa per a la inclusió.
 - D'acord amb al Projecte Educatiu de Centre, PEC, el departament de Dibuix defineix les propostes pedagògiques del departament, donant compliment als Decrets vigents.

1. Competències específiques

- ✓ **Les competències específiques són** els assoliments que l'alumnat ha de poder desplegar en activitats o en situacions l'abordatge de les quals requereix els sabers bàsics de cada matèria o àmbit. Les competències específiques constitueixen un element de connexió entre, d'una banda, el perfil d'eixida de l'alumnat i, d'altra banda, els sabers bàsics de les matèries o àmbits i els criteris d'avaluació. El seu desenvolupament s'ha de produir per mitjà de les situacions d'aprenentatge contextualitzades en les quals cada alumne o alumna haurà de resoldre.

1.1. EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL

1. Analitzar de manera crítica i argumentada diferents propostes artístiques, contemporànies i d'altres èpoques, identificant, a través de diferents canals i contextos, referències socioculturals, funcionalitats i elements de contingut del patrimoni i de la cultura visual i audiovisual.
2. Compartir idees i opinions usant la terminologia específica de l'àrea en la comunicació de les experiències d'apreciació i creació artística.
3. Comunicar idees, sentiments i emocions, experimentant amb els elements del llenguatge visual i amb diferents tècniques i materials en l'elaboració de pràctiques artístiques i creatives.
4. Seleccionar de manera responsable i autònoma recursos digitals aplicats a la percepció la investigació i la creació en el desenvolupament de propostes i projectes artístics, desenvolupant una identitat i criteri propi en el consum responsable i sostenible d'acord amb la normativa vigent.
5. Crear produccions artístiques col·lectives, ateses les diferents fases del procés creatiu i aplicant els coneixements específics adquirits.

1.2. EXPRESSIÓ ARTÍSTICA

1. Representar idees, sentiments i emocions en propostes creatives, seleccionant tècniques, materials i mitjans artístics adequats a la finalitat comunicativa .
2. Analitzar la dimensió ètica, estètica i comunicativa de les propostes creatives pròpies establint relacions amb referents artístics i culturals diversos des d'una perspectiva inclusiva .
3. Emprendre processos de creació artística que promoguen la transversalitat de la cultura i les arts, la seua connexió amb multiplicitat de sabers i la seua relació amb els reptes del segle XXI .
4. Compartir les produccions artístiques pròpies a través de diferents canals i contextos, justificant la selecció d'idees, tècniques, eines i processos, tenint en compte les característiques del públic destinatari i promovent la participació en la vida cultural de l'entorn.
5. Valorar la contribució de la pràctica artística al desenvolupament social, cultural i econòmic, i a la construcció de la identitat individual i col·lectiva, identificant els seus múltiples llenguatges i àmbits d'aplicació .

1.3. DIBUIX TÈCNIC

1. Analitzar la relació entre les matemàtiques i el dibuix geomètric en elements arquitectònics, d'enginyeria o d'altres àmbits artístics al llarg de la història i atenent la diversitat cultural.
2. Resoldre gràficament operacions matemàtiques, relacions, construccions i Transformacions, utilitzant fonaments de geometria mètrica a través de raonaments inductius, deductius i lògics.
3. Representar la realitat tridimensional sobre la superfície del pla mitjançant els diferents sistemes de representació, valorant la importància del dibuix en arquitectura, enginyeria, disseny i altres àmbits artístics.
4. Documentar gràficament projectes arquitectònics i d'enginyeria, aplicant les normes UNO i ISO de manera apropiada i valorant la importància del croquis en la fase inicial d'un projecte.
5. Participar en projectes col·lectius de creació digital d'objectes i espais en dues i tres dimensions mitjançant l'ús de programes específics CAD, valorant les aportacions de tots els membres de l'equip.

1.4. DIBUIX ARTÍSTIC

1. Identificar i analitzar la presència del dibuix en les diverses manifestacions culturals i artístiques valorant la seua aportació a totes aquestes, així com a altres àmbits disciplinaris
2. Realitzar dibuixos a mà alçada, esbossos i encaixos, d'acord amb els fonaments de la proporció, la composició i la percepció visual, interpretant la realitat i expressant idees, sentiments i emocions en obres de creació artística individuals o col·lectives

3. Elaborar propostes gràfiques i artístiques amb intenció expressiva o comunicativa emprant els elements del llenguatge visual amb esperit crític .
4. Representar el volum i la perspectiva en suports bidimensionals, analitzant el contrast de llums i ombres propis del clarobscur tant en obres de referència com en creacions artístiques .
5. Experimentar amb les tècniques d'expressió artística, tradicionals, contemporànies i digitals, buscant diverses possibilitats en la realització de produccions gràfiques i projectes artístics, atesos els criteris de sostenibilitat i consum responsable .
6. Expressar idees, sentiments i emocions creant discursos visuals argumentats, planificant el procés de treball i prestant especial atenció en aquests a la promoció dels drets humans, la igualtat de gènere i el respecte a la diversitat.

2. Connexions de les ccee en secundària entre sí, amb les competències d'altres àrees/matèries i amb les competències clau.

2.1. EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL

➤ Entre sí.

En el procés d'ensenyament aprenentatge de l'alumnat les diferents competències específiques contribueixen de manera integradora al desenvolupament competencial. Totes les competències específiques de l'àrea estan relacionades entre si. Aquestes competències es presenten organitzades al voltant de dos processos diferenciats, però complementaris: apreciació i creació, totes dues dimensions imprescindibles per al desenvolupament de l'alumnat.

Les competències fan referència a l'experiència d'apreciació i anàlisi d'obres culturals visuals i audiovisuals i del patrimoni artístic inclosa la contemporaneïtat (CE1) que afavorirà l'interès i el desenvolupament de la creació en la pràctica artística individual o col·lectiva de l'alumnat (CE3) (CE5). D'aquestes experiències d'apreciació i creació s'impulsarà la importància de la comunicació utilitzant un llenguatge correcte i específic de l'àrea (CE2) i la utilització dels mitjans digitals i informàtics (CE4) que contribueixen en la part d'investigació i proporcionen eines fonamentals per a la creació.

➤ Amb les competències d'altres àrees/matèries.

Quant a la resta de matèries, la vinculació amb Educació Plàstica, Visual i Audiovisual pot establir-se des de diverses perspectives. El fet d'utilitzar referents artístics, tant del patrimoni cultural com, especialment, els contemporanis, pot servir de nexa d'unió de sabers integrats. Per tant, es poden detonar seqüències didàctiques, així com vincular continguts propis amb totes les assignatures tant d'àmbit humanístic com lingüístic i científicotecnològic.

Els referents de la cultura visual i artística, que hibrida sabers i utilitza recursos d'experimentació científica, documentació i altres camps de coneixement representats en les diferents matèries que s'imparteixen en l'educació secundària, aporten la visió de les creadores i creadors treballant de la mà amb professionals de sectors diversos, representats en les diferents àrees de coneixement. Especialment la contemporaneïtat, aborda els reptes i temàtiques del present, de manera que aporta una visió metafòrica i procedimental especialment adequada per a les matèries de valors.

El llenguatge visual i audiovisual serveix, així mateix, per a comunicar efectivament en qualsevol

disciplina, a més de ser contingut propi, i juntament amb la capacitat de representació gràfica i visual de conceptes, suposen eines d'investigació, anàlisi i expressió aplicables a qualsevol disciplina. En aquest sentit, analític i expressiu, la importància de l'element lingüístic en qualsevol procés de creació vincula les àrees de llengües amb les artístiques de manera que suposen un enriquiment mutu.

➤ Amb les competències clau.

	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE1	X	X	X		X	X		X
CE2	X	X						X
CE3	X		X				X	X
CE4	X	X	X	X	X	X		X
CE5	X		X		X	X	X	X

La competència clau en comunicació lingüística es vincula amb totes les competències específiques ja que es desenvolupa a cada moment de la pràctica a l'aula i a través de totes les propostes de percepció i anàlisi; creació i experimentació.

L'ús del llenguatge de manera correcta i adequada i l'ús de la terminologia específica de l'àrea són necessaris a cada moment de la pràctica docent d'educació plàstica, visual i audiovisual.

Quant a la competència clau plurilingüe, es relaciona amb les competències específiques, ja que el treball amb referents artístics i continguts culturals i del patrimoni i la contemporaneïtat (CE01) de zones geogràfiques diverses, locals o globals i l'accés a la informació en llengües diferents (CE4) comporta respectar la diversitat lingüística i cultural de l'entorn.

A través de la creació artística individual o col·lectiva (CE3) (CE5) es fomenta una actitud positiva en l'expressió de judicis i opinions i es promou una comunicació sensible a la diversitat cultural i social (CE2).

L'estreta correspondència entre processos compartits de la ciència i l'art com la investigació i l'experimentació fan que la competència clau matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria es relacionen íntimament amb les competències específiques d'aquesta matèria.

L'experiència d'observació, investigació i anàlisi del patrimoni artístic i la contemporaneïtat (CE1) i la fase de creació i experimentació creativa (CE3) (CE5) desenvolupen els processos del pensament científic.

La relació amb la tecnologia sorgeix del desenvolupament d'habilitats en el maneig d'eines digitals i TIC (CE4) en els processos creatius.

La competència clau digital està vinculada a les competències específiques, ja que els entorns virtuals d'aprenentatge suposen el mitjà per a acostar els continguts de la cultura visual, audiovisual, del patrimoni i també de la contemporaneïtat (CE1).

Aquesta competència està molt associada a la resta de competències específiques, ja que la matèria conté sabers específics de la cultura audiovisual (CE4) potenciant habilitats en l'ús d'eines TIC en el desenvolupament de creacions artístiques tant individuals com col·lectives (CE3) (CE5).

El desenvolupament de la competència clau personal, social i d'aprendre a aprendre en la pràctica artística, (CE3) (CE5) suposa l'experiència d'enfrontar-se a reptes i presa de decisions individuals i col·lectives, mantenint una posició de respecte, diàleg i assertivitat amb els altres utilitzant de forma adequada el llenguatge (CE2) igual que en l'experimentació amb l'ús dels mitjans multimèdia i TIC (CE4).

La immersió en l'art i la cultura visual i audiovisual i del patrimoni incloent la contemporaneïtat, suposa un bagatge cultural per a l'alumnat que li proporcionarà autonomia i riquesa en el seu desenvolupament personal.

La competència clau ciutadana contribueix a l'aproximació a l'art i al patrimoni cultural i artístic de totes les èpoques inclosa la contemporània, la comprensió dels fets històrics i socials més rellevants suposa per a l'alumnat comprendre la importància de la cultura artística per a ser incorporada a una construcció de l'ésser com a individu i com a part de la societat (CE1).

Compartir idees i opinions a través de la comunicació oral (CE2) en contextos d'aprenentatge de creació artística, individuals o col·lectius, (CE1) (CE3) (CE5) amb propostes de diferents temes de rellevància social implica reflexionar sobre els diferents reptes del segle XXI, des d'una perspectiva inclusiva, multicultural, igualitària i sostenible.

El coneixement de les creacions artístiques culturals i del patrimoni artístic i contemporani (CE1) contribueixen en el desenvolupament de la competència clau emprenedora, ja que suposa encuriosir i la indagació en la iniciació de projectes innovadors i creacions artístiques sostenibles que afavoreixen el creixement i l'autonomia de la identitat personal.

La posada en marxa d'aquests projectes artístics individuals o col·lectius (CE3) (CE5) comporta un procés de socialització que afavoreix la comunicació (CE1) i la presa de decisions durant tot el procés creatiu.

La competència clau en consciència i expressió cultural es troba inherentment relacionada amb la resta de competències clau pel seu caràcter transversal i interseccional.

Per això, d'igual manera està relacionada amb les competències específiques de la matèria d'Educació Plàstica Visual i Audiovisual.

El coneixement del patrimoni històric i de la cultura artística contemporània (CE01) afavoreix el desenvolupament d'aquesta competència i al seu torn facilita l'experimentació a través del procés d'expressió creativa (CE3) (CE5), atenent sempre indicadors que fomenten el respecte a la diversitat cultural i el compromís social.

2.2. EXPRESSIÓ ARTÍSTICA

- Entre sí.

Les competències específiques de la matèria Expressió Artística es retroalimenten sense seguir necessàriament un ordre seqüencial, tret de la CE4, ja que el moment de compartir implica la realització prèvia d'un projecte artístic.

La resta de CE es vinculen amb diferents moments de tot procés creatiu, que no succeeixen només una vegada, sinó que travessen la creació artística en totes les seues fases, i això possibilita analitzar i reconduir, si fora necessari, aquest procés. Així, la fase d'anàlisi que representa la CE2 acompanyarà el procés d'experimentació (CE1) i creació (CE3), ja que sense l'estudi dels principis formals i els referents no es poden extraure conclusions per a seleccionar els elements que conformen la producció artística. Compartir (CE4) implica tindre en compte tot el treball previ per a poder triar els mitjans i els canals més adequats per a les característiques de l'element creatiu. Finalment, la CE5, valorar la contribució de la pràctica artística, s'anirà adquirint al mateix temps que s'interioritzen i es posen en pràctica la resta de competències

➤ Amb les competències d'altres àrees/matèries.

Les competències específiques d'Expressió Artística es vinculen amb altres matèries presents en 4t de l'ESO des del punt de vista que la creació artística en general, i especialment les pràctiques artístiques contemporànies, estableixen connexions amb multiplicitat de sabers.

Per tant, qualsevol coneixement o saber específic és susceptible de poder vehicular o detonar una proposta artística: economia, medi ambient, ciència, humanitats o tecnologia, entre d'altres.

És especialment rellevant el vincle que s'estableix amb l'optativa de Música per les seues connexions artístiques, i també amb les matèries lingüístiques, atès que el component comunicatiu està íntimament lligat a l'expressió, tant en la creació com en el moment de compartir, argumentant les decisions preses i rebent les valoracions alienes. Així mateix, atesa la importància de la connexió d'Expressió Artística amb els reptes del segle XXI, que han de tindre's en compte pel que fa a referents temàtics, estètics, procedimentals i contextuals, s'estableix una connexió natural amb Educació en Valors Cívics i Ètics, quant a la resolució de conflictes de manera democràtica o a la formació de la ciutadania.

➤ Amb les competències clau.

Les Competències Específiques, que s'articulen a partir de la competència clau "Consciència i expressió culturals", abasten sabers contextualitzats que incrementen la consciència de l'alumnat, habilitats que desperten els seus talents i interessos, i actituds positives que es promouen a través de la pràctica artística.

Així mateix, la matèria Expressió Artística, per la visió transversal en la qual incideixen les seues competències específiques, estableix connexions amb la majoria de competències clau. La competència clau Comunicació lingüística suposa expressar-se de manera oral i escrita en múltiples situacions comunicatives, i també estar disponible per al diàleg crític i constructiu.

La Competència digital implica l'activació de destreses relacionades amb la utilització de recursos tecnològics tant en els processos de creació com en els processos de comunicació de l'experiència artística.

La competència clau Emprenedora requereix per a la seua consecució de la participació en el disseny i implementació d'un procés de treball que desenvolupe la capacitat d'anàlisi, planificació, organització i gestió, sabers fonamentals inherents a la matèria que ens ocupa.

Finalment, la competència clau Personal, social i d'aprendre a aprendre implica l'habilitat de fer front a la incertesa i la complexitat inherents a tot procés creatiu, així com a col·laborar amb els altres de manera constructiva en processos col·lectius i a estar receptiu a formes culturals i artístiques diverses

3. Criteris d'avaluació

✓ **Els criteris d'avaluació són** referents que indiquen els nivells d'acompliment esperats en l'alumnat en les situacions o activitats d'aprenentatge que requereixen el desplegament de les competències específiques de cada matèria o àmbit en un moment determinat del seu procés d'aprenentatge.

3.1. EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL 2on ESO

Competència específica 1.

Analitzar de manera crítica i argumentada diferents propostes artístiques, contemporànies i d'altres èpoques, identificant, a través de diferents canals i contextos, referències socioculturals, funcionalitats i elements de contingut del patrimoni i de la cultura visual i audiovisual.

Criteri A. 1.1

Buscar informació, a través de diferents canals i contextos, sobre propostes artístiques diverses desenvolupant el criteri propi a partir de la seua anàlisi.

Criteri A. 1.2

Examinar propostes artístiques de l'entorn patrimonial i de la cultura visual i audiovisual, a través de recursos i agents culturals de l'entorn, trobant elements de contingut essencials

Criteri A. 1.3

Identificar els missatges de diferents creacions artístiques classificant els elements que intervenen en la comunicació

Criteri A. 1.4

Apreciar la diversitat de propostes en manifestacions culturals i artístiques de diferents contextos geogràfics i històrics

Criteri A. 1.5

Relacionar els referents i elements de la contemporaneïtat artística amb els desafiaments i reptes del present, apreciand la seua aportació a la transformació social

Competència específica 2.

Compartir idees i opinions usant la terminologia específica de l'àrea en la comunicació de l'experiència d'apreciació i creació artística.

Criteri A. 2.1

Emprar vocabulari específic de l'àrea de manera correcta per a valorar l'experiència d'apreciació de diferents referents artístics

<p>Criteri A. 2.2</p> <p>Incorporar terminologia específica de l'àrea en el procés de comunicació oral i escrita de l'experiència de creació</p>
<p>Criteri A. 2.3</p> <p>Compartir informació extreta de diverses fonts de forma contrastada i establir discursos i debats amb assertivitat.</p>

Competència específica 3.

Comunicar idees, sentiments i emocions, experimentant amb els elements del llenguatge visual i amb diferents tècniques i materials en l'elaboració de pràctiques artístiques i creatives.

<p>Criteri A. 3.1</p> <p>Experimentar amb diversitat de tècniques i materials adequant-se als objectius plantejats en cadascuna de les propostes, incloent possibilitats no convencionals.</p>
<p>Criteri A. 3.2</p> <p>Emprar les possibilitats comunicatives i expressives dels formats i materials de la contemporaneïtat artística en l'elaboració de propostes creatives senzilles.</p>
<p>Criteri A. 3.3</p> <p>Idear propostes artístiques en les quals les tècniques i materials seleccionats estiguen al servei del missatge que es pretén transmetre</p>
<p>Criteri A. 3.4</p> <p>Demostrar hàbits de constància i autoexigència tant en el procés com en el resultat final.</p>
<p>Criteri A. 3.5</p> <p>Incorporar els referents i elements de la contemporaneïtat artística com a estímul en propostes creatives pròpies</p>

Competència específica 4.

Seleccionar de manera responsable i autònoma recursos digitals aplicats a la percepció, la investigació i la creació en el desenvolupament de propostes i projectes artístics, desenvolupant una identitat i criteri propi en un consum responsable i sostenible d'acord amb la normativa vigent.

<p>Criteri A. 4.1</p> <p>Buscar informació i recursos aplicats a les arts plàstiques, visuals i audiovisuals, en diferents entorns digitals</p>
<p>Criteri A. 4.2</p> <p>Provar diferents recursos digitals en la percepció, experimentació i creació de les diferents propostes i produccions.</p>
<p>Criteri A. 4.3</p> <p>Conèixer la normativa vigent de protecció de dades i autoria, aplicant-la de manera responsable en la creació i difusió de continguts</p>

Competència específica 5.

Crear produccions artístiques col·lectives, ateses les diferents fases del procés creatiu i aplicant els coneixements específics adquirits.

<p>Criteri A. 5.1</p> <p>Participar activament en la planificació de produccions artístiques multidisciplinàries, adequant les decisions adoptades als objectius del projecte i tenint en compte la perspectiva inclusiva</p>
<p>Criteri A. 5.2</p> <p>Crear produccions artístiques col·lectives experimentant amb diferents possibilitats expressives i comunicatives, explorant les connexions amb altres matèries</p>
<p>Criteri A. 5.3</p> <p>Assumir diferents rols en el procés de planificació, creació i difusió de la producció artística col·lectiva, amb actitud respectuosa i inclusiva.</p>
<p>Criteri A. 5.4</p> <p>Explicar a la comunitat els processos de treball de manera textual, gràfica i/o audiovisual, aportant valoracions crítiques sobre el procés i resultat.</p>
<p>Criteri A. 5.5</p> <p>Difondre les produccions artístiques col·lectives realitzades utilitzant diferents mitjans i canals.</p>

3.2 EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL 3er ESO

Competència específica 1.

Analitzar de manera crítica i argumentada diferents propostes artístiques, contemporànies i d'altres èpoques, identificant, a través de diferents canals i contextos, referències socioculturals, funcionalitats i elements de contingut del patrimoni i de la cultura visual i audiovisual.

<p>Criteri A. 1.1</p> <p>Investigar sobre diferents propostes artístiques, a través de diferents canals, contextualitzant-les i tenint en compte les seues funcionalitats.</p>
<p>Criteri A. 1.2</p> <p>Identificar elements de contingut essencials i funcionalitats en l'apreciació i anàlisi de referents artístics, a través de recursos i agents culturals de l'entorn, incloent canals i mitjans tecnològics.</p>
<p>Criteri A. 1.3</p> <p>Interpretar els missatges de diferents creacions artístiques, identificant els elements que intervenen en la comunicació i extraient conclusions per a la seua aplicació en propostes creatives pròpies.</p>

Criteri A. 1.4

Valorar amb respecte i sentit crític les manifestacions culturals i artístiques en entorns diversos, desenvolupant el criteri propi i augmentant en la construcció de l'opinió personal.

Criteri A. 1.5

Identificar els desafiaments del present a través del treball i missatges de la creació contemporània, valorant la seua contribució a la societat actual i adoptant un posicionament raonat, crític i constructiu.

Competència específica 2.

Compartir idees i opinions usant la terminologia específica de l'àrea en la comunicació de l'experiència d'apreciació i creació artística.

Criteri A. 2.1

Valorar de manera argumentada diferents obres i imatges, en l'experiència d'apreciació, utilitzant el vocabulari específic de l'àrea.

Criteri A. 2.2

Comunicar, de manera oral i escrita, l'experiència de creació elaborant un discurs coherent que descriga els processos de treball utilitzant terminologia pròpia de l'àrea

Criteri A. 2.3

Argumentar amb criteri i respecte en diferents moments de discurs i debat vinculats a l'experiència d'apreciació i creació.

Competència específica 3.

Comunicar idees, sentiments i emocions, experimentant amb els elements del llenguatge visual i amb diferents tècniques i materials en l'elaboració de pràctiques artístiques i creatives.

Criteri A. 3.1

Seleccionar les tècniques més adequades en funció de l'objectiu plantejat en cada proposta creativa, incloent materials no convencionals.

Criteri A. 3.2

Seleccionar diferents formats i materials propis de les manifestacions artístiques contemporànies amb finalitat comunicativa en l'elaboració de propostes creatives.

Criteri A. 3.3

Crear propostes artístiques, relacionant les potencialitats expressives dels diferents elements que les conformen amb la finalitat comunicativa que es pretén transmetre.

Criteri A. 3.4

Consolidar hàbits de constància i autoexigència tant en el procés com en el resultat final

Criteri A. 3.5

Emprar els referents i elements de la contemporaneïtat artística seleccionant els més adequats a la finalitat comunicativa.

Competència específica 4.

Seleccionar de manera responsable i autònoma recursos digitals aplicats a la percepció, la investigació i la creació en el desenvolupament de propostes i projectes artístics, desenvolupant una identitat i criteri propi en un consum responsable i sostenible d'acord amb la normativa vigent.

Criteri A. 4.1

Seleccionar informació i recursos aplicats a les arts plàstiques, visuals i audiovisuals, en diferents entorns digitals.

Criteri A. 4.2.

Emprar diferents recursos digitals per a la percepció, experimentació i creació, seleccionant els més adequats per als objectius de les diferents propostes i produccions.

Criteri A. 4.3

Aplicar bones conductes per a un consum digital responsable i sostenible, respectant les llicències d'ús i les normes vigents de protecció de dades i autoria.

Competència específica 5.

Crear produccions artístiques col·lectives, ateses les diferents fases del procés creatiu i aplicant els coneixements específics adquirits.

Criteri A. 5.1

Dissenyar produccions artístiques multidisciplinàries, planificant les fases del procés de treball, adequant les decisions adoptades als objectius del projecte, tenint en compte la perspectiva inclusiva.

Criteri A. 5.2

Analitzar l'objectiu comunicatiu de les propostes artístiques col·lectives, experimentant amb diferents tècniques, materials i formats i establint connexions amb coneixements d'altres matèries.

Criteri A. 5.3

Relacionar els rols assumits durant el procés de planificació, creació i difusió de la producció artística col·lectiva, amb els diferents àmbits d'aplicació professional.

Criteri A. 5.4

Reflexionar sobre els processos de treball, utilitzant registres textuais, gràfics i/o audiovisuals, avaluant cada fase, proposant millores i exposant les conclusions a la comunitat.

Criteri A. 5.5

Planificar la promoció de les produccions artístiques col·lectives realitzades, explorant i avaluant diferents vies de difusió.

3.3 EXPRESSIÓ ARTÍSTICA 4rt ESO

Competència específica 1.

Representar idees, sentiments i emocions en propostes creatives, seleccionant tècniques, materials i mitjans artístics adequats a la finalitat comunicativa

Criteri A. 1.1

Seleccionar les tècniques i els materials més adequats a la finalitat comunicativa en els processos de creació artística utilitzant de manera deliberada les possibilitats expressives dels elements del llenguatge visual i audiovisual. .

Criteri A. 1.2

Justificar l'adequació de les tècniques i els materials utilitzats al missatge que es desitja comunicar

Criteri A. 1.3

Utilitzar diversitat de tècniques i materials, incloent-hi els mitjans digitals, en la representació d'idees, emocions i sentiments, prenent en consideració el criteri de sostenibilitat

Criteri A. 1.4

Valorar la consecució dels processos de treball i la qualitat dels acabats com a part indispensable del procés de creació fomentant l'autoexigència i l'autocrítica

Competència específica 2.

Analitzar la dimensió ètica, estètica i comunicativa de les propostes creatives pròpies establint relacions amb referents artístics i culturals diversos des d'una perspectiva inclusiva .

Criteri A. 2.1

Relacionar les produccions artístiques pròpies amb altres referents artístics classificant i establint connexions entre els seus elements temàtics i formals .

Criteri A. 2.2

Argumentar, de manera raonada i respectuosa, els criteris formals i conceptuals de les pròpies creacions utilitzant la terminologia específica de l'àrea

Criteri A. 2.3

Integrar la perspectiva de gènere, multicultural, inclusiva i sostenible en les pròpies creacions i valorar la dimensió ètica com a part inherent a la producció artística.

Competència específica 3.

Emprendre processos de creació artística que promoguen la transversalitat de la cultura i les

arts, la seua connexió amb multiplicitat de sabers i la seua relació amb els reptes del segle XXI. .

<p>Criteri A. 3.1</p> <p>Incorporar continguts propis de diferents disciplines en els processos de creació artística establint connexions entre multiplicitat de sabers. .</p>
<p>Criteri A. 3.2</p> <p>Integrar temàtiques de rellevància social, personal i ètica en les creacions pròpies vinculant les pròpies produccions creatives amb els reptes del present.</p>
<p>Criteri A. 3.3</p> <p>Dissenyar cadascuna de les fases del procés creatiu de manera coherent a la seua intenció comunicativa, detectar les necessitats de l'entorn i optimitzar els recursos disponibles .</p>
<p>Criteri A. 3.4</p> <p>Participar en processos col·lectius de creació artística, implicant-se en les diferents fases de treball i assumint de manera proactiva els diferents rols i tasques assignats.</p>

Competència específica 4.

Compartir les produccions artístiques pròpies a través de diferents canals i contextos, justificant la selecció d'idees, tècniques, eines i processos, i promovent la participació en la vida cultural de l'entorn

<p>Criteri A. 4.1</p> <p>Planificar la difusió de les diferents produccions artístiques, seleccionant els canals més adequats per a exposar-les segons les característiques del projecte i implicant la comunitat educativa</p>
<p>Criteri A. 4.2.</p> <p>Utilitzar la normativa vigent en l'ús de recursos TIC i entorns virtuals per a difondre els projectes, promovent una identitat digital respectuosa.</p>
<p>Criteri A. 4.3</p> <p>Avaluar el producte final, justificant les decisions preses en el procés de treball i rebent amb obertura les opinions alienes i les propostes de millora.</p>
<p>Criteri A. 4.4</p> <p>Promoure la participació en la vida cultural difonent les produccions artístiques pròpies i establint relacions amb centres de producció cultural de l'entorn</p>

Competència específica 5.

Valorar la contribució de la pràctica artística al desenvolupament social, cultural i econòmic, i a la construcció de la identitat individual i col·lectiva, identificant els seus múltiples llenguatges i àmbits d'aplicació.

<p>Criteri A. 5.1</p> <p>Identificar els principals sectors professionals de les arts integrant la seua contribució a la societat, la cultura i l'economia.</p>

criteri A. 5.2

Argumentar la importància de la diversitat i la sostenibilitat cultural en el desenvolupament de la identitat individual i col·lectiva

criteri A. 5.3

Valorar la diversitat de llenguatges d'expressió artística, participant de l'experiència d'apreciació i creació en processos creatius individuals i col·lectius

3.4. DIBUIX TÈCNIC I. 1er Batxillerat

Competència específica 1

Analitzar la relació entre les matemàtiques i el dibuix geomètric en elements arquitectònics, d'enginyeria o d'altres àmbits artístics al llarg de la història i atenent la diversitat cultural.

criteri A. 1.1 Relacionar les matemàtiques i el dibuix geomètric, valorant la seua importància en diferents camps com l'arquitectura, l'enginyeria o altres àmbits artístics al llarg de la història.

criteri A. 1.2 Identificar estructures geomètriques bàsiques a partir de referents arquitectònics del nostre patrimoni monumental.

criteri A. 1.3 Manejar correctament els principals instruments de dibuix tècnic, distingint la seua funció i terminologia específica.

criteri A. 1.4 Comparar la presència del dibuix geomètric en diferents cultures i relacionar-lo amb el context social, des d'una perspectiva de gènere entre altres.

Competència específica 2

Resoldre gràficament operacions matemàtiques, relacions, construccions i transformacions, aplicant fonaments de geometria mètrica a través de raonaments inductius, deductius i lògics.

criteri A. 2.1 Solucionar gràficament càlculs matemàtics i transformacions bàsiques aplicant conceptes i propietats de la geometria plana.

criteri A. 2.2 Traçar gràficament construccions poligonals basant-se en les seues propietats i mostrant interès per la precisió, claredat i netedat.

criteri A. 2.3 Resoldre amb precisió exercicis de tangències mitjançant tècniques gràfiques i digitals.

criteri A. 2.4 Construir corbes tècniques lligades al concepte de tangència amb precisió en els diferents enllaços.

Competència específica 3

Representar la realitat tridimensional sobre la superfície del pla mitjançant els diferents sistemes de representació, considerant la importància del dibuix en arquitectura, enginyeria,

disseny i altres àmbits artístics.

criteri A. 3.1 Representar elements bàsics en l'espai mitjançant sistema dièdric, determinant la seua relació de pertinença, posició i distància.
criteri A. 3.2 Solucionar problemes d'intersecció, paral·lelisme perpendicularitat i distàncies en sistema dièdric.
criteri A. 3.3 Definir elements i figures planes en sistema axonomètric i cònic, valorant la seua importància com a mètodes de representació espacial.
criteri A. 3.4 Representar i interpretar elements bàsics en el sistema acotat fent ús dels seus fonaments.
criteri A. 3.5 Valorar el rigor gràfic de les representacions i les aplicacions digitals basades en sistemes de representació.

Competència específica 4

Documentar gràficament projectes arquitectònics i d'enginyeria, aplicant les normes UNO i ISO de manera apropiada i valorant la importància del croquis en la fase inicial d'un projecte.

criteri A. 4.1 Documentar gràficament objectes senzills mitjançant les seues vistes acotades aplicant la normativa UNO i ISO en la utilització de sintaxis, escales i formats, valorant la importància d'usar un llenguatge tècnic comú.
criteri A. 4.2 Utilitzar el croquis i l'esbós com a elements de reflexió en l'aproximació i la indagació d'alternatives i solucions als processos de treball.
criteri A. 4.3 Apreciar la netedat i claredat dels traçats, respectant les vistes mínimes necessàries.

Competència específica 5

Participar en projectes col·lectius de creació digital d'objectes i espais en dues i tres dimensions mitjançant l'ús de programes específics CAD, valorant les aportacions de tots els membres de l'equip.

criteri A. 5.1 Crear figures planes mitjançant programes informàtic de dibuix vectorial usant les eines que aporten i les tècniques associades.
criteri A. 5.2 Representar digitalment sòlids tridimensionals mitjançant eines digitals 3D bàsiques.
criteri A. 5.3 Dissenyar peces buscant la netedat i claredat de formes, utilitzant les eines CAD més adequades.

3.5. DIBUIX TÈCNIC II. 2on Batxillerat

Competència específica 1

Analitzar la relació entre les matemàtiques i el dibuix geomètric en elements arquitectònics, l'enginyeria o d'altres àmbits artístics al llarg de la història i atenent la diversitat cultural.

Criteri A. 1.1 Analitzar l'evolució de les estructures geomètriques i dels elements tècnics en l'arquitectura i enginyeria contemporànies, valorant la influència del progrés tecnològic i de les tècniques digitals de representació i modelatge.

Criteri A. 1.2 Identificar i recrear construccions geomètriques en peces industrials del nostre entorn, valorant l'aplicació pràctica del dibuix tècnic.

Criteri A. 1.3 Comparar instruments, material i terminologia de dibuix tècnic amb eines de programari digital de disseny.

Competència específica 2

Resoldre gràficament operacions matemàtiques, relacions, construccions i transformacions, aplicant fonaments de geometria mètrica a través de raonaments inductius, deductius i lògics.

Criteri A. 2.1 Resoldre figures planes aplicant transformacions geomètriques i valorant la seua utilitat en els sistemes de representació.

Criteri A. 2.2 Construir polígons amb equivalència d'àrees, aplicant proporcionalitat i valorant la claredat i netedat dels dibuixos.

Criteri A. 2.3 Resoldre tangències aplicant els conceptes de potència i inversió, valorant la precisió del traçat gràfic i digital.

Criteri A. 2.4 Traçar corbes còniques i les seues rectes tangents aplicant propietats i mètodes de construcció amb eines digitals i sense.

Competència específica 3

Representar la realitat tridimensional sobre la superfície del pla mitjançant els diferents sistemes de representació, considerant la importància del dibuix en arquitectura, enginyeria, disseny i altres àmbits artístics.

Criteri A. 3.1 Resoldre problemes geomètrics mitjançant abatiments, girs i canvis de pla, i obtindre vertaderes magnituds.

Criteri A. 3.2 Representar cossos geomètrics i de revolució aplicant els fonaments del sistema dièdric, així com seccions planes en aquests.

Criteri A. 3.3 Recrear la realitat tridimensional mitjançant la representació de sòlids en perspectives axonomètriques i còniques, utilitzant els coneixements específics d'aquests sistemes de representació.

Criteri A. 3.4 Desenvolupar projectes gràfics senzills d'arquitectura o topografia mitjançant el sistema acotat.

Criteri A. 3.5 Valorar el rigor gràfic de les representacions i la recreació digital de sòlids.

Competència específica 4

Documentar gràficament projectes arquitectònics i d'enginyeria, aplicant les normes UNO i ISO de manera apropiada i valorant la importància del croquis en la fase inicial d'un projecte.

criteri A. 4.1 Elaborar la documentació gràfica apropiada per a projectes de diferents camps, formalitzant i definint dissenys tècnics de realització i plànols de conjunt, segons la normativa UNO i ISO.

criteri A. 4.2 Emprar croquis per a l'estudi de talls, seccions i ruptures en el disseny de peces industrials.

criteri A. 4.3 Valorar la netedat, claredat i resolució de la delineació normalitzada.

Competència específica 5

Participar en projectes col·lectius de creació digital d'objectes i espais en dues i tres dimensions mitjançant l'ús de programes específics CAD, valorant les aportacions de tots els membres de l'equip.

criteri A. 5.1 Representar objectes i construccions mitjançant aplicacions CAD, valorant les possibilitats que aquestes eines aporten al dibuix i al treball col·laboratiu.

criteri A. 5.2 Recrear virtualment peces en tres dimensions aplicant operacions algebraïques entre primitives per a la presentació de projectes en grup.

criteri A. 5.3 Dissenyar digitalment conjunts mecànics cuidant la presentació, la claredat i la simplicitat del producte final, així com la documentació tècnica necessària.

3.6. DIBUIX ARTÍSTIC I. 1er Batxillerat

Competència específica 1

Identificar i analitzar la presència del dibuix en les diverses manifestacions culturals i artístiques valorant la seua aportació a totes aquestes, així com a altres àmbits disciplinaris.

criteri A. 1.1 Reconèixer la funció del dibuix com a llenguatge universal, identificant-lo en diferents manifestacions culturals i artístiques.

criteri A. 1.2 Analitzar el llenguatge, les tècniques i procediments del dibuix en diferents propostes artístiques, identificant els canvis produïts en elles segons les diferents etapes històriques.

criteri A. 1.3 Indagar en els cànons i proporcions de l'anatomia humana al llarg de la història, valorant el dibuix com a eina per a la representació del cos humà i la seua diversitat.

Competència específica 2

Realitzar dibuixos a mà alçada, esbossos i encaixos, d'acord amb els fonaments de la proporció, la composició i la percepció visual, interpretant la realitat i expressant idees, sentiments i emocions en obres de creació artística individuals o col·lectives.

Criteri A. 2.1 Fer servir el dibuix a mà alçada i l'esbós com a eina integrant l'encaix i la proporció en obres de referència, bidimensionals o tridimensionals.

Criteri A. 2.2 Identificar els fonaments de la composició analitzant obres de referència, bidimensionals o tridimensionals.

Criteri A. 2.3 Analitzar obres de referència d'acord amb els mecanismes de la percepció visual, les seues lleis i principis.

Criteri A. 2.4 Experimentar amb els principis de la composició i ordenació dels elements en l'espai, emprant-los amb intencions comunicatives i expressives en produccions artístiques individuals o col·lectives.

Competència específica 3

Elaborar propostes gràfiques i artístiques amb intenció expressiva o comunicativa emprant els elements del llenguatge visual amb esperit crític.

Criteri A. 3.1 Reconèixer els elements del llenguatge visual atenent la seua diversitat i les seues possibilitats expressives..

Criteri A. 3.2 Fer servir els elements del llenguatge visual: punt, línia, pla i color, entre altres, en l'anàlisi d'obres de referència

Criteri A. 3.3 Aplicar la teoria del color i els seus usos culturals en l'anàlisi d'obres de referència i utilitzar-la en creacions individuals o col·lectives.

Criteri A. 3.4 Integrar els elements del llenguatge visual realitzant produccions artístiques individuals o col·lectives.

Competència específica 4

Representar el volum i la perspectiva en suports bidimensionals, analitzant el contrast de llums i ombres propis del clarobscur tant en obres de referència com en creacions artístiques.

Criteri A. 4.1 Fer servir els fonaments bàsics del clarobscur en la representació del volum en obres bidimensionals.

Criteri A. 4.2 Reproduir obres de referència analitzant la forma, i els conceptes de contrast i clarobscur.

Criteri A. 4.3 Representar el volum en creacions artístiques individuals o col·lectives experimentant els fonaments bàsics del clarobscur.

Criteri A. 4.4 Descriure l'espai tridimensional aplicant la perspectiva en el dibuix.

Competència específica 5

Experimentar amb les tècniques d'expressió artística, tradicionals, contemporànies i digitals, buscant diverses possibilitats en la realització de produccions gràfiques i projectes artístics reflexionant sobre la sostenibilitat i el consum responsable.

criteri A. 5.1 Identificar les diferents tècniques, eines, i suports, distingint les seues compatibilitats i apreciament les seues possibilitats expressives.

criteri A. 5.2 Experimentar amb diferents tècniques, eines i suports, representant la realitat o analitzant referències artístiques.

criteri A. 5.3 Indagar en les diferents tècniques eines i suports en la creació d'obres artístiques atenent el seu impacte mediambiental.

criteri A. 5.4 Fer servir eines digitals aplicades al dibuix i al disseny per a la creació de productes artístics.

Competència específica 6

Expressar idees, sentiments i emocions creant discursos visuals argumentats, planificant el procés de treball i prestant especial atenció en aquests a la promoció dels drets humans, la igualtat de gènere i el respecte a la diversitat.

criteri A. 6.1 Emprar la terminologia específica de l'àrea per a argumentar la intenció expressiva.

criteri A. 6.2 Fer servir la pràctica creativa per a comunicar i expressar idees, sentiments i emocions, valorant el procés i el resultat final.

criteri A. 6.3 Planificar el procés creatiu, individual o col·lectiu, aplicant un mètode de treball estructurat i ordenat.

criteri A. 6.4 Reproduir obres de referència, incloses les contemporànies, analitzant els valors d'igualtat de gènere i el respecte a la diversitat.

4. Sabers bàsics

✓ **Els sabers bàsics són** els coneixements, destreses i actituds que constitueixen els continguts propis d'una matèria o àmbit d'aprenentatge del qual és necessari per a l'adquisició de les competències específiques. L'ordre d'aquests sabers, tal com s'especifiquen en cada una de les matèries, no comporta cap seqüenciació d'aprenentatge. D'acord amb els criteris de la concreció curricular de centre, reconeixent la diversitat en el grup, el context educatiu o altres criteris pedagògics, l'equip educatiu pot aprofundir en uns més que en altres, a més d'agrupar-los i articular-los.

4.1. EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL. 2n ESO

Bloc 1. Percepció i Anàlisi

B.1.1. Exploració i interpretació de l'entorn

G1. Patrimoni artístic i cultura visual contemporània

- Manifestacions culturals i artístiques al llarg de la història, pertanyents al patrimoni i a la

cultura visual i audiovisual en entorns físics i virtuals:

- Patrimoni cultural tangible. Moble: pintura, escultura, artesanía, material audiovisual. Immoble: monuments artístics, llocs històrics, conjunts arquitectònics.
- Patrimoni cultural intangible. Formes d'expressió: manifestacions plàstiques i visuals.
- Elements del llenguatge visual i audiovisual en les manifestacions culturals i artístiques.
 - Els elements del llenguatge visual en manifestacions culturals i artístiques de diferents èpoques i estils.
 - Els elements del llenguatge audiovisual i les seues possibilitats expressives i comunicatives en imatges fixes i en moviment.
- Contemporaneïtat artística
 - Característiques i qualitats expressives i comunicatives dels formats, suports i materials de les pràctiques artístiques contemporànies.

G2. Actituds

- Atenció i respecte en l'exploració de manifestacions artístiques plàstiques, visuals i audiovisuals en entorns físics i virtuals.

G3. Entorns digitals

- Entorns virtuals d'aprenentatge (EVA) referents a les arts visuals i audiovisuals. Normativa vigent en relació a la protecció de dades, autoria i llicències d'ús.

G4. Utilització de la terminologia específica per a l'expressió de l'experiència d'apreciació.

- Per a l'expressió de les idees, emocions i experiències derivades de l'exploració de propostes culturals i artístiques, i la seua descripció formal.

B1.2. Alfabetització visual i audiovisual

G1. Percepció visual

- Organització del camp visual. Lleis de la percepció visual: semblança, figura-fons, proximitat, simetria, continuïtat, direcció comuna, simplicitat, igualtat i tancament. Patrimoni cultural tangible. Moble: pintura, escultura, artesanía, material audiovisual. Immoble: monuments artístics, llocs històrics, conjunts arquitectònics.
- Patrimoni Aspectes que intervenen en el procés perceptiu: creences, coneixements previs i emocions.

G2. Comunicació visual i audiovisual

- El procés comunicatiu: emissor, receptor, missatge, codi, canal, referent i context. El missatge

visual i audiovisual.

- Funcions i intencionalitats de la imatge: estètica, informativa, exhortativa, expressiva.
- Lectura, anàlisi i interpretació d'imatges fixes i en moviment. Aspectes formals i conceptuals. Valor denotatiu i connotatiu.
- La imatge en el món actual: estereotips, prejudicis i convencionalismes.

G3. Elements configuradors del llenguatge visual i audiovisual

- Elements morfològics: punt, línia, pla, forma, color i textura.
- Elements visuals i sons del llenguatge audiovisual. Elements sintàctics.

Bloc 2. Experimentació i creació.

B2.1. L'experiència artística: tècniques i materials d'expressió gràficoplàstica i de creació visual i audiovisual. Àmbits d'aplicació.

G1. Expressió gràficoplàstica

- Tècniques seques i humides. Tècniques mixtes i experimentals. Materials, suports i procediments. Formats bidimensionals i tridimensionals.
- Qualitats emotives i expressives dels mitjans gràficoplàstics. Possibilitats comunicatives.
- Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Pintura, dibuix, escultura, il·lustració, còmic, arts decoratives, publicitat. Pràctiques artístiques contemporànies i produccions multidisciplinàries.

G2. Dibuix geomètric

- Geometria plana: traçats geomètrics bàsics. Instruments de dibuix tècnic.
- Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Disseny i arquitectura.

G3. Creació audiovisual

- Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Fotografia i cinema. Videocreació i formats multidisciplinaris.

G4. Terminologia específica de l'àrea

- Vocabulari relatiu a processos d'experimentació, creació, difusió i avaluació de produccions creatives.

G5. Aplicacions digitals

- Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats a l'expressió

graficoplàstica.

B2.2. L'experiència artística individual i col·lectiva: processos de treball

G1. Les fases del procés creatiu

- Generació d'idees: creativitat en l'elaboració d'idees i en la presa de decisions.
- Creació: disseny i producció de la proposta. Distribució de tasques: rols en el desenvolupament d'un projecte artístic col·lectiu. Funcions i cometes.
- Documentació gràfica de processos. Portafolis d'evidències del procés creatiu. Estratègies de pensament visual.

G2. Actituds

- Esforç, força de voluntat. Capacitat de concentració. Resiliència, superació d'obstacles i fracassos.
- Respecte per la diversitat d'idees i produccions. Utilització d'un vocabulari inclusiu bàsic.
- Tenacitat i constància en la realització i consecució de les diferents tasques.
- Consens, respecte i empatia amb les aportacions de les companyes i lescompanyes en el procés de treball col·lectiu.
- Cooperació i responsabilitat en la part individual per a contribuir a un objectiu comú i a la cohesió del grup.
- Cura d'espais i materials de treball. Sostenibilitat i gestió de residus.

4.2. EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL. 3er ESO

Bloc 1. Percepció i Anàlisi

B.1.1. Exploració i interpretació de l'entorn

G1. Patrimoni artístic i cultura visual contemporània

- Manifestacions culturals i artístiques al llarg de la història, pertanyents al patrimoni i a la cultura visual i audiovisual en entorns físics i virtuals:
 - Patrimoni cultural tangible. Moble: pintura, escultura, artesanía, material audiovisual. Immoble: monuments artístics, llocs històrics, conjunts arquitectònics.
 - Patrimoni cultural intangible. Formes d'expressió: manifestacions plàstiques i visuals.
- Elements del llenguatge visual i audiovisual en les manifestacions culturals i artístiques.

- Els elements del llenguatge visual en manifestacions culturals i artístiques de diferents èpoques i estils.
- Els elements del llenguatge audiovisual i les seues possibilitats expressives i comunicatives en imatges fixes i en moviment.
- Aspectes semiològics i contextuals de les manifestacions artístiques
- Contemporaneïtat artística
 - Característiques i qualitats expressives i comunicatives dels formats, suports i materials de les pràctiques artístiques contemporànies.
 - La creació artística com a procés d'investigació: connexió amb altres àrees de coneixement.

G2. Actituds

- Atenció i respecte en l'exploració de manifestacions artístiques plàstiques, visuals i audiovisuals en entorns físics i virtuals.
- Participació i sentit crític en l'exploració de manifestacions artístiques plàstiques, visuals i audiovisuals en entorns físics i virtuals.

G3. Entorns digitals

- Entorns virtuals d'aprenentatge (EVA) referents a les arts visuals i audiovisuals. Normativa vigent en relació a la protecció de dades, autoria i llicències d'ús.

G4. Utilització de la terminologia específica per a l'expressió de l'experiència d'apreciació.

- Per a l'expressió de les idees, emocions i experiències derivades de l'exploració de propostes culturals i artístiques, i la seua descripció formal.
- Per a l'anàlisi i argumentació d'opinions sobre propostes artístiques visuals i audiovisuals.

B1.2. Alfabetització visual i audiovisual

G2. Comunicació visual i audiovisual

- Funcions i intencionalitats de la imatge: estètica, informativa, exhortativa, expressiva.
- Lectura, anàlisi i interpretació d'imatges fixes i en moviment. Aspectes formals i conceptuals. Valor denotatiu i connotatiu.
- La imatge en el món actual: realitat i ficció. La veracitat del missatge. Xarxes socials.

G3. Elements configuradors del llenguatge visual i audiovisual

- Elements morfològics: punt, línia, pla, forma, color i textura.

- Elements dinàmics: ritme, tensió, moviment. Interacció del llenguatge visual amb altres llenguatges
- Elements escalars: format, dimensió, proporció i escala. Relació entre realitat i representació.
- Sintaxi de la imatge. Esquemes compositius.
- Elements semàntics del llenguatge audiovisual.

Bloc 2. Experimentació i creació.

B2.1. L'experiència artística: tècniques i materials d'expressió gràficoplàstica i de creació visual i audiovisual. Àmbits d'aplicació.

G1. Expressió gràficoplàstica

- Tècniques seques i humides. Tècniques mixtes i experimentals. Materials, suports i procediments. Formats bidimensionals i tridimensionals.
- Qualitats emotives i expressives dels mitjans gràficoplàstics. Possibilitats comunicatives.
- Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Pintura, dibuix, escultura, il·lustració, còmic, arts decoratives, publicitat. Pràctiques artístiques contemporànies i produccions multidisciplinàries.

G2. Dibuix geomètric

- Geometria plana: traçats geomètrics bàsics. Instruments de dibuix tècnic.
- Introducció als sistemes de representació: sistema dièdric, axonomètric i perspectiva cònica.
- Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Disseny i arquitectura.

G3. Creació audiovisual

- Producció audiovisual. Preproducció, producció i postproducció.
- Àmbits d'aplicació i perfils professionals. Fotografia i cinema. Videocreació i formats multidisciplinaris.

G4. Terminologia específica de l'àrea

- Vocabulari relatiu a processos d'experimentació, creació, difusió i avaluació de produccions creatives.

G5. Aplicacions digitals

- Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats a l'expressió gràficoplàstica.

- Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats al dibuix geomètric.
- Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats a la creació audiovisual.

B2.2. L'experiència artística individual i col·lectiva: processos de treball

G1. Les fases del procés creatiu

- Generació d'idees: creativitat en l'elaboració d'idees i en la presa de decisions.
- Investigació: cerca i anàlisi de referents.
- Creació: disseny i producció de la proposta. Distribució de tasques: rols en el desenvolupament d'un projecte artístic col·lectiu. Funcions i comeses.
- Avaluació: resultats en relació als objectius inicials del projecte. Anàlisi i propostes de millora.
- Documentació gràfica de processos. Portafolis d'evidències del procés creatiu. Estratègies de pensament visual.

G2. Actituds

- Esforç, força de voluntat. Capacitat de concentració. Resiliència, superació d'obstacles i fracassos.
- Respecte per la diversitat d'idees i produccions. Utilització d'un vocabulari inclusiu bàsic.
- Tenacitat i constància en la realització i consecució de les diferents tasques.
- Consens, respecte i empatia amb les aportacions de les companyes i les companys en el procés de treball col·lectiu.
- Cooperació i responsabilitat en la part individual per a contribuir a un objectiu comú i a la cohesió del grup.
- Cura d'espais i materials de treball. Sostenibilitat i gestió de residus.

4.3. EXPRESSIÓ ARTÍSTICA. 4t ESO

BLOC 1. ANÀLISI

1.1. DIMENSIÓ ESTÈTICA

- Elements formals: llenguatge visual i audiovisual. Elements morfològics (punt, línia, pla, color, textura, llum), dinàmics (moviment, ritme, tensió) i escalars (dimensió, format, escala i proporció).

- Estils i corrents artístics a partir del segle XX. Avantguardes artístiques. Propostes interdisciplinàries.
- Cultura visual i audiovisual contemporània. La imatge en el món contemporani. Publicitat i contrapublicitat. Disseny disruptiu. Fotografia i identitat.

1.2. DIMENSIÓ ÈTICA

- Elements ètics en la representació. Perspectiva de gènere, multiculturalitat, sostenibilitat, diversitat estètica.
- Respecte cap a la diversitat cultural.
- Els reptes del segle XXI i la seua presència en l'art.
- Dret a la participació en la vida cultural.

1.3. DIMENSIÓ COMUNICATIVA

- Elements comunicatius i expressius de la imatge. La comunicació visual.
- Finalitat i intencionalitat de les imatges. Funció de les imatges: expressiva, estètica, exhortativa, etc.
- Lectura crítica de les imatges. Veritat i postveritat.
- Àmbits d'aplicació. Professions i estudis vinculats a la producció cultural i artística. Publicitat Disseny gràfic, de producte, de moda, d'interiors i escenografia.
- Llenguatges artístics. Interaccions entre disciplines.
- La dimensió social de l'art.

BLOC 2. REPRESENTACIÓ

2.1. TÈCNiques I MATERIALS DE CREACIÓ ARTÍSTICA

- Tècniques i procediments de representació artística. Tècniques graficoplàstiques. Mitjans visuals i audiovisuals. Animació. Videoart. Aplicacions digitals. Llenguatges de creació contemporània. Pràctiques artístiques multidisciplinàries. El gest i l'instrument.
- Materials de creació artística. Sostenibilitat. Qualitats i possibilitats comunicatives. Possibilitats del context. Relació entre material i significat. L'art del reciclatge. Prevenció i gestió responsable de residus

2.2. PROCESSOS DE TREBALL

- Estratègies i processos de pensament creatiu i divergent.
- Organització del procés creatiu.
- Criteris de planificació de projectes. Fases de treball i estratègies metodològiques. Estratègies de gestió del treball en equip.

BLOC 3. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ

3.1. MITJANS GRÀFICS, DIGITALS I AUDIOVISUALS

- Mitjans i canals de registre i difusió digitals. Normativa d'ús vigent. Drets d'autoria.
- Relatoria gràfica. Mètodes de registre, difusió i avaluació gràfics i audiovisuals.

3.2. ESTRATÈGIES COMUNICATIVES

- Terminologia específica de l'àrea.
- Estratègies per a l'argumentació i la justificació de criteris.
- Assertivitat, capacitat d'escolta i llenguatge inclusiu.

3.3. ESPAIS CULTURALS I ARTÍSTICS

- Museus i centres de producció cultural i artística.
- Teatres, cinemes i auditoris.
- espais no convencionals.
- Plataformes digitals.

4.4. DIBUIX TÈCNIC I 1er Batxillerat

Els sabers bàsics recullen aquells continguts que són imprescindibles per a adquirir les competències específiques i s'organitzen entorn de dos blocs interrelacionats. Com la matèria esta present en els dos cursos del Batxillerat, s'ha dissenyat la corresponent gradació segons la seua progressiva dificultat.

Cada bloc es divideix en sublocs i aquests, al seu torn, en grups temàtics.

En el bloc 'Geometria mètrica' es presenten els sabers relacionats amb la resolució de problemes sobre el pla, des d'una perspectiva històrica i en els diferents contextos en els quals esta present: arquitectura, enginyeria i arts plàstiques. També es planteja la relació del dibuix tècnic i les matemàtiques i l'ús de la terminologia pròpia d'aquest àmbit disciplinari.

En el bloc 'Geometria projectiva i normalització.' Sistemes "CAD" es recullen els sabers

necessaris per a representar gràficament la realitat espacial, expressar amb precisió les solucions a un problema constructiu o interpretar les per a la seua execució. Així, s'hi inclouen els diferents sistemes de representació, les normes UNO i ISO, i els sistemes CAD.

Bloc 1. Geometria mètrica

B.1.1. Desenvolupament històric del dibuix tècnic

G1. Breu recorregut històric

- Tales, Pitàgores, Euclides, Hipàtia d'Alexandria
- Camps d'acció i aplicacions: dibuix arquitectònic, mecànic, elèctric i electrònic, geològic, urbanístic, etc.

G2. Elements del dibuix tècnic en les formes de l'arquitectura, l'enginyeria i altres àmbits artístics

- Elements geomètrics en conjunts arquitectònics de diferents èpoques i estils
- Geometria en les arts plàstiques.
- Formes geomètriques en peces industrials

G3. Instrumental de dibuix tècnic. Terminologia

- Instrumental tradicional. Principals eines i usos
- Terminologia específica de la matèria

G4. Actituds

- Respecte i interès per referents arquitectònics històrics i altres obres plàstiques

B.1.2. Construccions geomètriques

G1. Llocs geomètrics

- Operacions bàsiques amb segments i angles
- Arc capaç. Aplicacions dels llocs geomètrics a les construccions fonamentals

G2. Transformacions geomètriques

- Isomètriques i isogonals: translació, gir, simetria i homotècia

G3. Polígons

- Triangles, quadrilàters i polígons regulars. Propietats i mètodes de construcció

G4. Tangències i corbes

- Tangències bàsiques. Traçat amb eines digitals i sense
- Corbes tècniques. Ovals i ovoides. Espirals

G5. Actituds

- Rigor en els raonaments i precisió, claredat i netedat en les execucions
- Resolució de tangències i corbes amb programari digital

Bloc 2. Geometria projectiva i normalització. Sistemes CAD

B.2.1. Sistemes de representació

G1. Sistema dièdric

- Punt, recta i pla. Tipologia. Alfabet i pertinences
- Interseccions. Paral·lelisme, perpendicularitat i distàncies

G2. Sistema axonomètric ortogonal i oblic

- Perspectives isomètrica i Cavallera. Eixos i coeficients de reducció.
- Elements bàsics: punt, recta i pla
- Representació de figures i sòlids senzills

G3. Sistema acotat

- Fonaments i elements bàsics

G4. Sistema cònic

- Fonaments i elements del sistema. Perspectiva frontal i obliqua.

G5. Aplicacions digitals

- Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats als sistemes de representació

B.2.2. Normalització i documentació gràfica de projectes

G1. Normalització

- Escales gràfiques. Construcció i ús

- Concepte de normalització. Les normes fonamentals UNO i ISO.
- Aplicacions de la normalització: simbologia industrial i arquitectònica
- Elecció de vistes necessàries. Línies normalitzades. Acotació
- Representació de cossos i peces industrials senzilles

G2. Projectes de col·laboració

- Disseny, ecologia i sostenibilitat

G3. Sistemes CAD

- Aplicacions vectorials 2D-3D. Eines i taulers bàsics
- Fonaments de disseny de peces en tres dimensions

G4. Actituds

- Respecte i empatia amb les aportacions de les companyes i companys en el procés de treball col·lectiu.
- Cooperació i responsabilitat en la part individual per a contribuir a un objectiu comú i a la cohesió del grup
- Cura d'espais i materials de treball. Sostenibilitat

4.5. **DIBUIX TÈCNIC II, 2on Batxillerat**

Bloc 1. Geometria mètrica

B.1.1. Desenvolupament històric del dibuix tècnic

G1. Breu recorregut històric

- La geometria en l'arquitectura i l'enginyeria des de la Revolució Industrial. Els avanços en el desenvolupament tecnològic i en les tècniques digitals aplicades a la construcció de noves formes.
- Camps d'acció i aplicacions: dibuix arquitectònic, mecànic, elèctric i electrònic, geològic, urbanístic, etc.

G2. Elements del dibuix tècnic en les formes de l'arquitectura, l'enginyeria i altres àmbits artístics

- Formes geomètriques en peces industrials

G3. Instrumental de dibuix tècnic. Terminologia

- Programari de disseny assistit per ordinador. Comparativa amb eines tradicionals
- Terminologia específica de la matèria

G4. Actituds

- Respecte i interès per referents arquitectònics històrics i altres obres plàstiques
- Identificació de construccions de dibuix tècnic en peces industrials

B.1.2. Construccions geomètriques

G1. Llocs geomètrics

- Arc capaç. Aplicacions dels llocs geomètrics a les construccions fonamentals
- Potència d'un punt respecte a una circumferència. Eix radical i centre radical

G2. Transformacions geomètriques

- Projectives: homologia i afinitat. Inversió

G3. Polígons

- Triangles, quadrilàters i polígons regulars. Propietats i mètodes de construcció
- Equivalència entre polígons

G4. Tangències i corbes

- Tangències bàsiques. Traçat amb eines digitals i sense
- Tangències mitjançant potència i inversió
- Corbes còniques: el·lipse, hipèrbola i paràbola. Rectes tangents. Traçat amb eines digitals i sense

G5. Actituds

- Rigor en els raonaments i precisió, claredat i netedat en les execucions
- Resolució de tangències i corbes amb programari digital

Bloc 2. Geometria projectiva i normalització. Sistemes CAD

B.2.1. Sistemes de representació

G1. Sistema dièdric

- Punt, recta i pla. Tipologia. Alfabet i pertinences
- Interseccions. Paral·lelisme, perpendicularitat i distàncies
- Abatiments, girs i canvis de pla. Vertaderes magnituds. Figures contingudes en plans
- Poliedres: tetraedre, hexaedre i octaedre
- Superfícies radiades: piràmides i prismes. Seccions planes
- Cossos de revolució rectes: cons i cilindres

G2. Sistema axonomètric ortogonal i oblic

- Perspectives isomètrica i Cavallera. Eixos i coeficients de reducció.
- Representació de sòlids amb corbes

G3. Sistema acotat

- Resolució de problemes de cobertes senzilles Representació de perfils o seccions de terreny a partir de les seues corbes de nivell.

G4. Sistema cònic

- Representació de figures planes
- Representació de sòlids i formes tridimensionals a partir de les seues vistes dièdriques

G5. Aplicacions digitals

- Ús de les TIC i experimentació en entorns virtuals d'aprenentatge aplicats als sistemes de representació
- Representacions físiques i virtuals de poliedres platònics

B.2.2. Normalització i documentació gràfica de projectes

G1. Normalització

- Escales gràfiques. Construcció i ús
- Concepte de normalització. Les normes fonamentals UNO i ISO.
- Aplicacions de la normalització: simbologia industrial i arquitectònica
- Elecció de vistes necessàries. Línies normalitzades. Acotació

- Representació de cossos i peces industrials senzilles
- Croquis i plànols de taller. Talls, seccions i ruptures

G2. Projectes de col·laboració

- Elaboració de la documentació gràfica d'un projecte d'enginyeria o arquitectònic senzill
- Plans de muntatge senzills. Elaboració i interpretació

G3. Sistemes CAD

- Modelatge de caixa. Operacions bàsiques amb primitives
- Aplicacions de treball en grup per a conformar peces complexes a partir d'altres més senzilles

G4. Actituds

- Respecte i empatia amb les aportacions de les companyes i companys en el procés de treball col·lectiu.
- Cooperació i responsabilitat en la part individual per a contribuir a un objectiu comú i a la cohesió del grup
- Cura d'espais i materials de treball. Sostenibilitat.

4.6. **DIBUIX ARTÍSTIC I. 1er Batxillerat**

Bloc 1. Concepte i història del dibuix

- El dibuix com a procés interactiu d'observació, reflexió, imaginació, representació i comunicació.
- El dibuix en l'art: des de l'Antiguitat fins al Romanticisme. Obres més representatives de diferents creadors i creadores. Referents de dones artistes.
- El dibuix com a part de múltiples processos artístics. Àmbits disciplinaris: disseny, arquitectura, ciència i literatura.
- El dibuix del cos humà. Nocions bàsiques d'anatomia humana.

Bloc 2. L'expressió gràfica i els seus recursos elementals.

- El punt i les seues possibilitats expressives.
- La línia i les seues possibilitats expressives: traç, grafisme i trames.
- El pla i les seues possibilitats expressives: la taca.

- Naturalesa, percepció, psicologia i usos culturals del color.
- Monocromia, bicromia i tricromia.
- Dimensions del color. Aplicacions pràctiques.

Bloc 3. La percepció visual.

- Nivells d'iconicitat de la imatge.
- Fonaments de la percepció visual.
- Principis de la psicologia de la Gestalt.
- La retentiva i la memòria visual.

Bloc 4. Composició i ordenació de l'espai.

- L'esbós o esborrany.
- Encaix i proporció.
- La composició com a mètode. L'equilibri compositiu. Direccions visuals. Aplicacions.
- Sistemes d'ordenació en la sintaxi visual.

Bloc 5. El volum: La llum, el clarobscur i la perspectiva.

- La llum i el volum.
- Tipus de llum i d'il·luminació.
- Introducció al clarobscur.
- Representació bàsica de l'espai en perspectiva.
- Nocions bàsiques de la perspectiva artística.

Bloc 6. Materials i tècniques d'expressió artística

- Terminologia i materials del dibuix.
- Tècniques gràficoplàstiques, seques i humides.
- Seguretat, toxicitat i compatibilitat dels materials i les tècniques gràficoplàstiques.
- Programes de pintura i dibuix digital. Dibuix vectorial.
- Eines d'edició d'imatges per a l'expressió artística. Consum conscient i responsable dels materials de dibuix i expressió artística.

- Cura de l'entorn de treball i respecte al medi ambient.

Bloc 7. Projectes gràfics individuals i col·laboratius.

- El dibuix com a mètode de treball.
- Fases dels projectes gràfics.
- La planificació del procés creatiu. El compromís i la constància en les fases del procés de treball.
- La distribució de tasques en els projectes gràfics: Criteris de selecció a partir de les habilitats requerides i les necessitats del projecte.
- Estratègies de selecció de tècniques, eines, mitjans i suports del dibuix adequats a diferents disciplines.
- Estratègies d'avaluació de les fases i resultats de projectes gràfics. L'error com a oportunitat de millora i aprenentatge.

5. Instruments de replegada d'informació sobre el nivell d'assoliment de l'alumnat.

- Qüestionaris a l'alumnat
- Intercanvis orals
 - Entrevista amb alumnes
 - Debats
- L'observació diària a classe.
- Resultats del procés d'aprenentatge dels alumnes.
 - Exposicions grupals o individuals
 - Explicacions de l'alumnat
- Anàlisi de les tasques dels alumnes:
 - Treballs d'aplicació i síntesi, d'investigació, recerca d'informació, exposicions orals i escrites, etc. Es faran tant a nivell individual com en grup.
 - Quadern de dibuix, làmines d'aplicació teòrica i pràctica on assolir els conceptes explicats a classe.
 - Quadern de classe. Amb glossari de vocabulari i continguts teòrics
 - Projectes on desenvoluparan diferents tipus de competències: lectura, pluja d'idees, selecció del objectiu clau, fases del projecte, creativitat personal, adquisició d'autonomia, de treball en equip, recerca i selecció d'informació, etc.

- Resolució d'exercicis i proves objectives
- L'autoavaluació de l'alumne.

6. Criteris de qualificació qualitativa i quantitativa de les matèries del Departament de Dibuix.

La qualificació final ordinària es calcularà amb la mitjana ponderada dels diferents criteris d'avaluació i grau d'adquisició de les competències específiques de totes les situacions d'aprenentatge del curs. Al llarg del curs s'aniran establint i dissenyant proves variades per tal que el alumnat pugui anar demostrant l'adquisició de les competències que no haja adquirit en primera instància.

El professorat de la matèria podrà optar, de forma extraordinària i sempre en funció de la disponibilitat de temps, per realitzar unes proves globals en el mes de Juny, referides als sabers bàsics dels cursos no superats.

✓ Qualificació al final de curs:

- La qualificació serà la mitjana dels criteris d'avaluació de cada assignatura.

✓ Qualificació per avaluació:

- **Produccions gràfic- plàstiques, visuals i audiovisuals:** tasques, làmines, activitats, projectes, treballs, esbossos, ect.. realitzats al llarg de l'avaluació.
- **Proves objectives.**
- **Actitud cap a la matèria:** disposició del material necessari per a treballar, assistència continuada, presentació i realització de les tasques complint amb els requisits i terminis estipulats.

6.1. PRODUCCIONS GRÀFIC- PLÀSTIQUES, VISUALS I AUDIOVISUALS

✓ La qualificació de les produccions de l'alumnat s'obté a partir de la nota mitjana resultant dels treballs realitzats individualment i treballs pràctics en grup.

✓ En cadascuna de les avaluacions parcials es recolliran tots els treballs realitzats, ordenats per ordre cronològic i es tindrà en compte per a la qualificació:

● En els treballs pràctics individuals, es valorarà:

1. Competències adquirides i objectius aconseguits.
2. Presentació de l'exercici: neteja, precisió i bon acabat.
3. Creativitat, originalitat.
4. La capacitat del procés investigador-creador dels alumnes/as.
5. La plasticitat en la realització del treball creatiu
6. Autoavaluació.
7. Utilització i rendibilitat del material.
8. Ajuda requerida.

9. Cerca de documentació.
10. L'expressió escrita en els treballs, resums i exàmens, que ha de tindre una estructura gramatical correcta.
11. L'ortografia en els textos escrits i exàmens.
12. En els treballs teòrics es valorarà conjuntament el contingut i la presentació. Els treballs hauran de tindre una portada, índex, desenvolupament, conclusió i bibliografia.
13. El lliurament dels treballs en la data estipulada. La falta de puntualitat en el lliurament dels mateixos serà penalitzada en la seua correcció.

● **En els treballs pràctics en grup**, es valorarà:

1. Implicació del grup en el desenvolupament del treball.
2. Aportacions personals.
3. Repartiment de responsabilitats.
4. Grau de consecució dels objectius.
5. El lliurament del treball en la data estipulada.
6. Autoavaluació.

6.2. ACTITUD

✓ **Es considera actitud positiva cap a l'assignatura**

1. Portar el material necessari que es requerisca a cada moment. Mantindre la carpeta, quadern i altres materials personals en bon estat de conservació i degudament ordenats.
2. L'interés i la constància en la realització de totes les activitats que es proposen amb independència del nivell de domini que es tinga o resulten més o menys agradables.
3. Mantindre degudament l'atenció a les explicacions de les professores.
4. Atendre les dates de lliurament dels exercicis, exàmens i recuperacions.
5. Respectar als companys, companyes i docents de l'assignatura.
6. Parar atenció als companys i companyes que ho necessiten.
7. Actitud receptiva, autocrítica i afany de superació.
8. Participar de manera activa en la neteja i organització de l'aula.
9. Cuidar i conservar el material d'ús comú.
10. Valoració del treball propi i el dels altres.
11. Responsabilitat en les tasques realitzades en grup.
12. Puntualitat en el lliurament dels treballs.

✓ **Es considera actitud negativa cap a l'assignatura:**

1. No portar el material que es requerisca a cada moment.
2. Faltar tres vegades a classe en un mateix trimestre sense presentar justificant al professor de plàstica.
3. Interrompre reiteradament durant les explicacions i tractar sense el degut respecte als companys i als professors.
4. No treballar els exercicis proposats.
5. Crear mal ambient de classe quan es treballa, jugant amb els companys, alçant-se sense raó justificada, xarrant en laire, molestant als companys,...
6. Tractar de manera indeguda o sense el permís degut, el material o les instal·lacions de l'aula.
7. Deixar la taula, el sòl o els llocs comuns sense recollir o bruts.

- ✓ Per a aconseguir una qualificació positiva en l'avaluació és necessari entregar tots els treballs i mantindre una bona actitud
- ✓ L'actitud negativa cap a la matèria, la falta d'interès, d'atenció, d'aprofitament, de treball, faltes d'assistència reiterades i no justificades, així com no portar el material de forma contínua conduirà a perdre la nota dels criteris establits a tal fi.
- ✓ L'alumne o alumna ha de conservar tots els originals dels treballs realitzats al llarg del curs, ja que les professores podran demanar-los en qualsevol moment per a la seua comprovació.
- ✓ Els criteris de qualificació s'expliquen amb detall al principi del curs a tot l'alumnat.

7. Criteris de recuperació.

7.1 AVALUACIÓ EXTRAORDINÀRIA EN BATXILLERAT

- ✓ Els alumnes que no superen la matèria hauran de presentar-se a una prova escrita aplicada en la convocatòria extraordinària el mes de juliol.
- ✓ Es realitzarà un seguiment de l'alumant amb matèria pendent, dotant-li dels materials, recursos i oportunitats per tal d'assolir els criteris, competències i objectius no assolits l'any anterior.

7.2. ALUMNES AMB L'ASSIGNATURA PENDENT D'ALTRES CURSOS

- ✓ Es realitzarà un seguiment de l'alumant amb matèria pendent, dotant-li dels materials, recursos i oportunitats per tal d'assolir els criteris, competències i objectius no assolits l'any anterior.
- ✓ Els terminis de presentació de les activitats, així com la descripció d'aquestes, es comunicaran als alumnes/as a mitjan primer trimestre.

8. Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió.

- ✓ El sistema educatiu valencià persegueix atendre les necessitats de cada estudiant, aconseguir la seua accessibilitat universal, física, sensorial, cognitiva i emocional al currículum. Per a això, desenvolupa els principis d'equitat i inclusió en el D195/2022 de igualtat i convivència i el D104/2018; on es contemplen entre altres propostes: la identificació primerenca de necessitats, l'activació d'actuacions, l'organització de mesures inclusives, i la seua concreció en el Pla d'Actuació per a la Millora (PAM), classificades en quatre nivells de resposta educativa.
- ✓ Una vegada identificades les necessitats específiques de suport educatiu (NEAE), produïdes per necessitats educatives especials (NEE), dificultats específiques d'aprenentatge, trastorn

de dèficit d'atenció amb hiperactivitat (TDAH), condicions personals o d'història escolar, incorporació tardana al sistema educatiu, alta capacitat o compensació de desigualtats produïdes per situacions de desavantatge social, familiar o econòmica; s'aplicaren les corresponents mesures ordinàries i/o extraordinàries de resposta educativa.

- ✓ Les mesures ordinàries contempnen adaptacions referides a la metodologia, a l'estratègia organitzativa i a la distribució temporal del currículum, no permetent la modificació de cap element del currículum. Les mesures extraordinàries impliquen la transformació significativa d'algun element curricular, prèvia avaluació psicopedagògica, i sempre que les mesures ordinàries no hagen donat el resultat esperat. Malgrat els seus diferents caràcters, les mesures són complementàries, podent-se aplicar totes dues a l'una.

- ✓ En l'etapa de batxillerat trobem, d'igual forma que en l'etapa de l'ESO, estudiants amb necessitats educatives concretes que precisen l'adopció de mesures singulars.

8.1 MESURES METODOLÒGIQUES DE NIVELL III DE RESPOSTA EDUCATIVA

✓ Encara que s'estudiarà a l'aula la casuística de cada alumne o alumna de manera individualitzada, i basant-se en els informes del departament d'orientació i en els coneixements directes que es tinguen sobre ells, des del Departament de Dibuix s'indica la següent sèrie de directrius a tindre en compte per a l'alumnat amb especials condicions personals (NEAE):

- Valoració de l'esforç afegit per a aconseguir els mateixos objectius i competències.
- Reforç positiu i d'autoestima en la carrera per a ajustar els seus aprenentatges al curs.
- Avaluació de l'eficàcia de les accions empreses i assoliments.
- Especial comunicació amb l'estudiant, la seua família, tutor o tutora, equip de docent i servei d'orientació pedagògica.
- Consideració de les anteriors experiències del departament d'educació plàstica i visual
- Promoció d'interactuacions entre l'alumnat i amb tot el professorat.
- Subministrament de temps perquè adopte el ritme necessari de dedicació a l'aprenentatge. Flexibilització en el lliurament d'activitats
- Priorització de l'essencial. Continguts bàsics i objectius i competències imprescindibles.
- Planificació d'activitats de reforç i repàs que afavorisquen la seua autonomia.
- Cultura de cooperació. Agrupament amb l'alumnat avantatjat perquè dispose de suport entre iguals. A l'una, l'alumnat excel·lent es beneficiarà de l'aprenentatge actiu en ensenyar l'après. Recursos complementaris com a anotacions que recullen els continguts fonamentals, peces i formes tridimensionals més bàsiques per a treballar els sistemes de representació, etc.
- Reforç de les explicacions del professorat

8.2 MESURES METODOLÒGIQUES DE NIVELL IV DE RESPOSTA EDUCATIVA

- ✓ Segons l'informació traslladada pel departament d'orientació, en els grups que ens ocupa no existeix l'alumnat que requereix adaptacions extraordinàries d'accés, com l'eliminació de barreres arquitectòniques, la millora d'il·luminació i/o sonoritat, la provisió de mobiliari adaptat, ajudes tècniques, tecnològiques, de comunicació alternativa, etc.

- ✓ Les mesures de nivell IV inclouen també la necessitat d'aplicar adaptacions curriculars

individuals significatives (ACIS) quan no han funcionat altres mesures de caràcter ordinari, les ACIS s'aplicaran en el cas d'alumnat de l'ESO.

- ✓ Encara que en batxillerat no es contempen les ACIS, per implicar la modificació d'algun element curricular, si algun alumne o alumna amb NEAE de batxiller requerira pròrrogues extraordinàries de permanència, serien aplicable després de superar els quatre anys ordinaris contemplats en el RD115/2014.

9. Esquema/temporalització de les unitats de programació.

2on ESO EPVA

1ª Avaluació

- U1 - Introducció al Dibuix Geomètric.
- U2 - Traçats bàsics.
- U3 - Els polígons.

2ª Avaluació

- U4 - La percepció visual i la imatge.
- U5 - Introducció a l'escala. Proporció i semblança.
- U6 - El llenguatge visual i els seus elements.

3ª Avaluació

- U7 - Manifestacions artístiques de la història.
- U8 - Creació audiovisual.
- U9 - El color.

3er ESO EPVA

1ª Avaluació

- U1 – Visual Language.
- U2 – Technical Drawing.
- U3 – Graphical Design.

2ª Avaluació

- U4 – Representation Systems.
- U5 – Textures.
- U6 – Graphic Plastic Techniques.

3ª Avaluació

- U7 – Shape and Composition.
- U8 – The Colour.
- U9 – The Still and Moving Image

4rt ESO EXPRESSIÓ ARTÍSTICA

1ª Avaluació

1. Sub Bloc 1.1 Dimensió estètica dels elements formals.
2. Sub Bloc 1.3 Dimensió comunicativa i expressiva de la imatge.

2ª Avaluació

3. Sub Bloc 2.1 Tècniques i Materials de la creació artística.

- 4. Sub Bloc 3.3 Espais Culturals i Artístics.
 - 5. Sub Bloc 1.2 Dimensió ètica de la representació artística.
- 3ª Avaluació
- 6. Sub Bloc 3.1 Mitjans gràfics i Canals de registre
 - 7. Sub Bloc 3.2 Estratègies comunicatives.
 - 8. Sub Bloc 2.2 El Projecte i els seus processos de treball

1er DIBUIX ARTÍSTIC

- 1ª Avaluació
- Bloc 1. Concepte i historia del dibuix.
 - Bloc 2. L'expressió gràfica i els seus recursos elementals.
- 2ª Avaluació
- Bloc 3. La percepció visual.
 - Bloc 4. Composició i ordenació de l'espai.
 - Bloc 5. El volum: La llum, el clarobscur i la perspectiva.
- 3ª Avaluació
- Bloc 6. Materials i tècniques d'expressió artística.
 - Bloc 7. Projectes gràfics individuals i col·laboratius.

1er DIBUIX TÈCNIC

- 1ª Avaluació GEOMETRIA MÈTRICA, PLANA O EUCLIDIANA
- UNITAT 1. Construccions geomètriques bàsiques. Operacions amb segments, angles i arc capaç.
 - UNITAT 2. Polígons I. Triangles i quadrilàters.
 - UNITAT 3. Polígons II. Polígons regulars i estrellats
 - UNITAT 4. Transformacions geomètriques.
 - UNITAT 5. Tangències bàsiques.
 - UNITAT 6. Corbes tècniques. Oval i ovoide.
- 2ª Avaluació GEOMETRIA PROJECTIVA, DESCRIPTIVA O ESPACIAL
- UNITAT 7: Sistema dièdric I. Sistema de referencia. Punt. Recta
 - UNITAT 8. Sistema dièdric II. Plànol. Interseccions entre els diferents elements.
 - UNITAT 9. Sistema dièdric III. Paral·lelisme i perpendicularitat
- 3ª Avaluació GEOMETRIA PROJECTIVA, DESCRIPTIVA O ESPACIAL I NORMALITZACIÓ
- UNITAT 10. VISTES (Sistemes de representació)
 - UNITAT 11. ISOMÈTRICA (Sistema axonomètric ortogonal)
 - UNITAT 12. CAVALLERA (Sistema axonomètric oblicu).
 - UNITAT 13. NORMALITZACIÓ

2on DIBUIX TÈCNIC

- 1a Evaluación
- UNIDAD 1. Trazados Geométricos Fundamentales.
 - UNIDAD 2. Polígonos.
 - UNIDAD 3. Transformaciones Geométricas.
 - UNIDAD 4. Tangencias y Enlaces.

2a Evaluación

UNIDAD 5. Curvas

UNIDAD 6. Sistema diédrico ortogonal. Fundamentos. Intersecciones.

UNIDAD 7. SDO. Paralelismo y perpendicularidad. Distancias.

3a Evaluación

UNIDAD 8. SDO. Giros, Abatimientos y Cambios de Plano. Ángulos.

UNIDAD 9. SDO: Poliedros. Sup. Radiadas y de Revolución.

UNIDAD 10. SDO: Sección Plana.

Unidades Transversales

UNIDAD 11. Perspectiva Axonométrica Ortogonal y Caballera.

UNIDAD 12. Normalización y Croquización.

UNIDAD 13. Sistema de planos acotados. Sistema cónico.

UNIDAD 14. Diseño asistido por ordenador.

UNIDAD 15. Documentación gráfica de proyectos.

10. Activitats complementàries i extraescolars.

10.1 ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

- ✓ **Les activitats complementàries són** actuacions curriculars recollides en la Programació General Anual, organitzades i realitzades per professors i professores, amb ajuda puntual de pares i mares o personal extern, i desenvolupades durant l'horari escolar.
- ✓ Principalment es distingeixen de les pròpiament lectives per realitzar-se en moments i espais diferents, amb metodologies innovadores i amb recursos diferents dels habituals, de forma que també seran obligatòries i avaluables.

10.2 ACTIVITATS EXTRAESCOLARS

- ✓ **Les activitats extraescolars** donaran continuïtat al treball docent però en horari extraescolar, per tant no seran obligatòries, ni avaluables.

10.3 PROGRAMACIÓ D'ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES I EXTRAESCOLARS

✓ 2on ESO Taller reciclatge

Mercat solidari i representació teatral

- Data estimada: 2on trimestre
- Justificació: Activitat final d'alguns dels projectes de l'optativa de reciclatge solidari. L'alumnat farà una representació teatral amb titelles i muntarà un mercat solidari amb objectes fets per ells.
- Objectius:
 - Aprofundir en la finalitat del projecte solidari.
 - Donar una dimensió social a la matèria.
 - Compartir amb l'alumnat de primària i les famílies les seues creacions.

✓ 2on ESO Educació Plàstica , Visual i Audiovisual.

Gimcana al Centre Històric de València.

- Data estimada: 2on trimestre de 2023-2024
- Justificació: Per a què l'alumnat siga capaç d'apreciar, cuidar i respectar el nostre llegat patrimonial el "Street Art" és indispensable la presa de contacte amb ell per a què visquen l'experiència personalment.
- Objectius:
 - Comprendre el desenvolupament i traçat urbanístic del nucli històric de València, els seus diversos barris.
 - Apreciar la seua arquitectura i elements arquitectònics de gran interès patrimonial i artístic.
 - Estudiar el "Street Art" present al centre històric de València.

■ **✓3er ESO**

Taller booktrailer MICE

- Data estimada: 3er trimestre 2023-2024
- Justificació: Al currículum de la matèria d'EPVA es treballa la creació audiovisual de forma completa. L'alumnat ha d'endinsar-se en la pre-producció, producció i post-producció d'una xicoteta producció i donar-li difusió.
- Objectius:
 - Crear un guió literari i un storyboard d'un tràiler.
 - Dur a terme l'enregistrament
 - Post-producció i difusió

✓4rt ESO Expressió Artística i 1er Dibuix Artístic.

Dibuix al natural i taller d'aquarel·la al jardí botànic de València.

- Data estimada: 3er trimestre 2023-2024
- Justificació: Realitzar una pràctica de dibuix al natural de formes orgàniques figuratives de la natura: arbres, plantes, flors...
- Objectius:
 - Decidir el punt de vista i l'enfocament més adequat als nostres interessos creatius.
 - Encaixar i proporcionar les figures adaptant-les al nostre format
 - Aplicar color emprant la tècnica d'aquarel·la
 - Modular la línia de contorn de les formes amb grafit, dotant-la d'expressivitat.

✓1er BATXILLERAT.

Dibuix del natural d'un element arquitectònic de San Antonio de Benagéber.

- Data estimada: 3er trimestre
 - Justificació: Realitzar una pràctica real d'alçament d'un element arquitectònic.
- Objectius:
- Prendre decisions sobre les vistes necessàries per a donar l'informació necessària d'una peça.
 - Dibuixar proporcionalment, a mà alçada, les vistes d'un element arquitectònic.
 - Realitzar les mesuraments i acotament de la peça escollida.

- Determinar l'escala més adequada a utilitzar
- Fer els plànols de la peça a escala.

✓ 2on BATXILLERAT

Olimpiades de Geometria i Dibuix Tècnic a la UPV

- Data estimada: Abril de 2023
- Justificació: Per a motivar a l'alumnat a participar activament en concursos i acte d'interés cultural.
- Objectius:
 - Potenciar l'autonomia i la confiança de l'alumnat a l'enfrontar-se a proves provincials.
 - Preparar a l'alumnat per a l'EBAU.
 - Intercanvi d'experiències entre alumnat de Dibuix Tècnic d'altres IES.

✓ Tot el centre

Concurs portada agenda 24/25

- Data estimada: Abril 2024
- Justificació: Activitat de centre voluntària per a qualsevol alumne/a del mateix. Consistent en la confecció d'una portada lliure per a l'agenda de l'any següent.
- Objectius:
 - Integrar les arts com a mitjà d'expressió.
 - Crear una obra individual i compartir-la amb la resta de la comunitat educativa.
 - Valorar el treball i creativitat dels/les companys/es

CAPÍTOL II. Programacions d'Aula. (5nt nivell de concreció curricular)

- ✓ Cada docent ha d'elaborar i avaluar la programació d'aula de cadascuna de les matèries o àmbits que imparteix per a cada nivell i grup en coherència amb la proposta pedagògica de cada matèria.
- ✓ La programació d'aula és el document on cada docent ha de projectar les intencions educatives en l'organització i desenvolupament de les situacions d'aprenentatge significatives. Aquestes s'han d'oferir a l'alumnat en el context de la vida quotidiana per tal de donar una resposta educativa ajustada a les característiques, els interessos i les necessitats col·lectives i individuals.
- ✓ En les programacions d'aula, s'han de preveure les adequacions necessàries per a atendre l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu des d'una perspectiva inclusiva i d'acord amb els principis del DUA.
- ✓ Les programacions d'aula corresponents a cada professora són:

Aurora Mas Ansio

Grup de Segon ESO D. EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL

Grups de Tercer ESO: A, B, C i D. EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL

Grup de Segon de Batxillerat. DIBUIX TÈCNIC II

Begoña Vicente Olmos

Grups de Segon ESO: A, B, C i E. EDUCACIÓ PLÀSTICA, VISUAL I AUDIOVISUAL

Grup de Quart ESO. EXPRESSIÓ ARTÍSTICA

Grup de Primer de Batxillerat. DIBUIX TÈCNIC I i DIBUIX ARTÍSTIC I